

การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกระบวนการวิจารณ์ภาพยนตร์ไทย :
สนานจิตต์ บางสะพานกับ สุทธากร สันติธวัช

นายกฤษดา เกิดดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-575-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017594

11๓๑ ๖๑.๕๖ A

A COMPARATIVE ANALYSIS OF THAI FILM CRITICISM PROCESS:
SANANJIT BANGSAPAN AND SUTHAKORN SANTITAWAT

Mister Krisda Kerddee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-575-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกระบวนการวิจารณ์ภาพยนตร์
ไทย: สنانจิตต์ บางสพาน กับสุทธากร สันติวัช
โดย นายกฤษดา เกิดดี
ภาควิชา สื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ กิตติศักดิ์ สุวรรณโภคิน)

กฤษฎา เกิดดี : การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกระบวนการวิจารณ์ภาพยนตร์ไทย :

สนานจิตต์ บางสพาน กับ สุธากร สันติธวัช (A COMPARATIVE ANALYSIS OF THAI
FILM CRITICISM PROCESS : SANANJIT BANGSAPAN AND SUTHAKORN SANTITAWAT)

อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ขวัญเรือน กิติวัฒน์, 184 หน้า. ISBN 974-579-575-5

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ ประการแรก เพื่อศึกษา เปรียบเทียบบริบทการวิจารณ์
ภาพยนตร์ไทยของ สนานจิตต์ บางสพาน กับ สุธากร สันติธวัช ประการที่สอง เพื่อศึกษาถึงรูปแบบ
การนำเสนอและลีลาการเขียนวิจารณ์ภาพยนตร์ไทย ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของนักวิจารณ์ทั้งสองในฐานะ
ที่เป็นนักวิจารณ์ภาพยนตร์ไทย วิธีการที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย การวิเคราะห์เนื้อหาและการสัมภาษณ์
แบบเจาะลึก

ข้อค้นพบของการศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีดังต่อไปนี้ (1) สนานจิตต์ บางสพาน กับ สุธากร สันติธวัช
มีบทบาทหน้าที่เหมือนกันได้แก่ ให้ข่าวสาร ประเมินคุณค่า ดีความและชี้แนะแนวทางแก่ผู้สร้างภาพยนตร์
นอกจากนั้น สนานจิตต์ บางสพาน ยังได้ทำหน้าที่นอกเหนือไปอีกคือชักจูงใจและรายงานความเป็นไป
ในสังคม (2) นักวิจารณ์ภาพยนตร์ทั้งสองแตกต่างกันในด้านประวัติ ภูมิหลัง และบุคลิกภาพ ซึ่งความ
แตกต่างดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อบทบาทหน้าที่และการเขียนวิจารณ์ภาพยนตร์ (3) นักวิจารณ์ภาพยนตร์
ทั้งสองมีจุดมุ่งหมายสูงสุดร่วมกันคือ ความพยายามในอันที่จะสนับสนุนพัฒนาการของภาพยนตร์ไทย

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน

ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

KRISDA KERDDEE : A COMPARATIVE ANALYSIS OF THAI FILM CRITICISM
PROCESS : SANANJIT BANGSAPAN AND SUTHAKORN SANTITAWAT. THESIS
ADVISOR : ASSIST. PROF. KWANRUEN KITIWAT. 184 PP. ISBN 974-579-575-5

The objectives of this research were, first, to study and compare the context in which Sananjit Bangsapan and Suthakorn Santitawat wrote their critical analysis of the Thai films, secondly, to study and compare their writing styles, formats and the roles as perceived by them as a film critic. Methods used in this study included content analysis and indepth interview.

The findings of the study were as follows : (1) Both critics performed four functions in their writings ; to inform, to evaluate, to interpret and to provide guidelines for filmmakers. Moreover, persuasion and reports of the current social situations were found in Sananjit Bangsapan's writings. (2) Both critics, differing in their personal background and personality, proved to be dissimilar in their roles and their writings. (3) The Ultimate goal of the two film critics was to promote the advancement of Thai film production.

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน.....
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน.....
ปีการศึกษา ๒๕๓๔.....

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จบรรลุล่วงทุกประการด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญเรือน กิติวัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วัชรพิทักษ์ และอาจารย์ กิตติศักดิ์ สุวรรณโกศล ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ และขอบคุณ คุณสนานจิตต์ บางสพานและ คุณสุทธากร สันติวัช . ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่มีทางสำเร็จได้ถ้าหากปราศจากเสียซึ่งคลังแห่งปัญญาอันได้แก่ หอสมุดแห่งชาติ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดคณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และห้องสมุดสถาบันสอนภาษา เอ.ยู.เอ. ผู้วิจัยใคร่ขอแสดงความเคารพเป็นอย่างสูงต่อสถานที่ซึ่งได้เอื้อนามมาทั้งหมด

สุดท้าย ขอแสดงความระลึกถึงพระคุณของครูและอาจารย์ทุกท่านที่ประสทาวิชาแก่ผู้วิจัยมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	17
ขอบเขตของการวิจัย	18
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	20
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
ทฤษฎีการวิจารณ์ภาพยนตร์	24
ทฤษฎีหน้าที่และบทบาททางสังคมของสื่อมวลชน	40
ทฤษฎีสัญญาวิทยา	43
แนวคิดการสื่อสารด้านภาษา	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
3. ระเบียบวิธีวิจัย	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
4. บริบทการวิจารณ์ภาพยนตร์ไทยของสนานจิตต์ บางสพาน และสุทธากร สันติธวัช	60
ผู้เขียน	60
ภาพยนตร์ที่เขียนวิจารณ์	65
แหล่งที่พิมพ์บทวิจารณ์	70
ผู้อ่านบทวิจารณ์	72

5.	บทบาทหน้าที่ของสนวนจิตต์ บางสพาน และสุทธาการ	
	สันติธวัช ที่ปรากฏในบทวิจารณ์ภาพยนตร์ไทย.....	76
	บทบาทหน้าที่ในการให้ข่าวสาร.....	79
	บทบาทหน้าที่ในการประเมินคุณค่าภาพยนตร์.....	85
	หลักเกณฑ์ในการประเมินคุณค่าภาพยนตร์.....	92
	บทบาทหน้าที่ในการชี้แนะแนวทางให้กับผู้สร้างภาพยนตร์.....	98
	บทบาทหน้าที่ในการตีความ.....	102
	บทบาทหน้าที่ในการชักจูงใจ.....	107
	บทบาทหน้าที่ในการรายงานความเป็นไปในสังคม.....	111
	บริบทกับการกำหนดบทบาทหน้าที่.....	115
	การศึกษาเปรียบเทียบบทวิจารณ์ภาพยนตร์ของสนวนจิตต์	
	บางสพาน และสุทธาการ สันติธวัช เรื่อง "ครั้งเดียวก็	
	เกินพอ".....	127
	การสื่อสารและการสร้างความหมายในบทวิจารณ์ภาพยนตร์	
	เรื่อง "ครั้งเดียวก็เกินพอ".....	134
	สำนวนภาษาและลีลาเขียนวิจารณ์ภาพยนตร์ของสนวนจิตต์	
	บางสพาน กับสุทธาการ สันติธวัช.....	141
	แนวทางการวิจารณ์ภาพยนตร์ของสนวนจิตต์ บางสพาน กับ	
	สุทธาการ สันติธวัช.....	149
6.	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	157
	รายการอ้างอิง.....	162
	ภาคผนวก.....	169
	ประวัติผู้เขียน.....	176